

Sygn. akt II Cz 730/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Karina Marczak

Sędziowie: SO Sławomir Krajewski

SO Tomasz Szaj (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 28 maja 2014 r. w S.

sprawy ze skargi dłużnika M. K. na czynność komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie J. P. w sprawie Km 100/13 – postanowienie z dnia 23 października 2013 r. w przedmiocie ustalenia kosztów za poszukiwanie i odnalezienie majątku dłużnika,

z udziałem wierzyciela Przedsiębiorstwa Handlowo-Produkcyjnego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w N.,

na skutek zażalenia komornika sądowego Sądzie Rejonowym w Gryfinie J. P. na postanowienie Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 3 lutego 2014 r., sygn. akt I Co 1377/13

oddala zażalenie.

SSO Tomasz Szaj SSO Karina Marczak SSO Sławomir Krajewski

Sygn. akt II Cz 730/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy w Gryfinie uchylił zaskarżone postanowienie komornika z dnia 23 października 2013 r, w pkt 2 – 4.

W uzasadnieniu sąd wskazał, iż wierzyciel we wniosku egzekucyjnym zlecił komornikowi poszukiwanie majątku dłużnika. Sąd, w oparciu o art. 53a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji wyjaśnił, że przesłanki „poszukiwania” i „odnalezienia” majątku dłużnika nie zostały przez ustawodawcę bliżej określone i zdefiniowane. Zgodnie z literalnym brzmieniem wskazanych pojęć należy więc przyjmować, że możliwość pobrania opłaty zachodzi w razie wykazania przez komornika określonej aktywności - niezależnej od inicjatywy stron i ukierunkowanej na powzięcie informacji o skonkretyzowanym składniku majątku dłużnika, mogącym stanowić przedmiot skutecznego zajęcia. Dlatego też w ocenie sądu pobranie opłaty jest w zasadzie wykluczone, gdy na „odnaleziony” majątek wskazują same strony. Odpada bowiem w takiej sytuacji potrzeba poszukiwania tego majątku, a aktualizuje się wyłącznie kwestia jego zajęcia w ramach odpowiednich czynności egzekucyjnych.

W realiach sprawy komornik powziął wiedzę o wierzytelności wynikającej z umowy zlecenia z dnia 3 lipca 2013 r. zawartej przez dłużnika z (...) C.wyłącznie na skutek informacji dłużnika. Potwierdza to również zgromadzona

w sprawie dokumentacja, z której nie wynika, aby wskutek podejmowanych przez komornika działań doszło do ujawnienia wskazanej wyżej wierzytelności.

W protokole wyjaśnień z 18 czerwca 2013 r. dłużnik wspominał jedynie o bliżej niesprecyzowanej należności (wierzytelności) przypadającej mu od (...)w C., jednak komornik nie wzywał dłużnika do jej dokładniejszego określenia, ani nie żądał przedstawienia dokumentów lub innych dowodów potwierdzających jej istnienie. Taką też nieskonkretyzowaną w żaden sposób i nieistniejącą de facto wierzytelność zajął w dniu 20 czerwca 2013 r. Jedynym śladem w aktach egzekucyjnych formalnie wskazującym na wierzytelność, za której odnalezienie naliczona została zaskarżona opłata, jest pismo (...)C.z dnia 26 września 2013 r., informujące komornika (bez żadnej wcześniejszej inicjatywy z jego strony) o przedłożonej przez dłużnika fakturze obejmującej należność z tytułu wykonanych przez niego usług budowlanych, jaka stanowi przedmiot zajęcia w innych sprawach egzekucyjnych i nie podlegała odrębnemu zajęciu w sprawie Km 100/13.

W tym stanie rzeczy brak jest zdaniem sądu dostatecznych podstaw do pobrania przez komornika opłaty o jakiej mowa w art. 53 ust. 2 ustawy.

Zażalenie na powyższe orzeczenie wywiódł komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gryfinie J. P., zaskarżając je w całości i wnosząc o jego uchylenie.

Nie sposób w ocenie komornika zgodzić się z poglądem sądu, iż ustalenia poczynione przez organ egzekucyjny w trybie art. 801 k.p.c. nie stanowią odnalezienia majątku dłużnika. W ocenie żalącego bowiem każda forma ustalenia majątku dłużnika przez komornika jest pomocą dla wierzyciela i może prowadzić do skutecznego prowadzenia postępowania. Przepis art. 797¹ k.p.c. jest przywilejem dla wierzyciela, który za wynagrodzeniem może zlecić komornikowi poszukiwanie majątku dłużnika w wypadku, gdy nie posiada on wiedzy o majątku dłużnika. Powyższy przepis jest odstępstwem od ogólnej zasady wynikającej z art. 797 § 1 k.p.c., iż we wniosku egzekucyjnym należy wskazać świadczenie, które ma być spełnione oraz sposoby egzekucji.

Poszukiwanie majątku dłużnika przez komornika jest czynnością, która co do zasady jest prowadzona w postępowaniu egzekucyjnym sposobami tylko i wyłącznie określonymi przez ustawodawcę. Obecnie ustawodawca przewidział wyłącznie 3 sytuacje możliwości powzięcia wiadomości przez organ egzekucyjny o majątku dłużnika tj.: dokonywanie zapytań do właściwych urzędów i instytucji w trybie art. 761 k.p.c. w zw. z art. 2 ust. 5 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji; przeszukanie pomieszczeń i odzieży w trybie art. 814 k.p.c.; wezwanie dłużnika do złożenia wyjaśnień w trybie art. 801 k.p.c.

W związku z powyższym, jeżeli ustawodawca wyraźnie nie wyłączył którejs z ww. form poszukiwania majątku dłużnika, to należy przyjąć, iż każda z ww. czynności będzie mogła być użyta przez organ egzekucyjny do poszukiwania majątku dłużnika i ustalenia później opłaty za odnaleziony majątek. W obecnym stanie prawnym komornik nie posiada uprawnień dochodzeniowo-śledczych i nie może prowadzić czynności operacyjnych celem odnalezienia majątku dłużnika.

Komornik zaznaczył, iż dłużnik nie stawiał się na wezwanie komornika celem ustalenia majątku w trybie art. 801 k.p.c. Dopiero, gdy komornik dokonał czynności terenowych pod adresem prowadzonej działalności gospodarczej i prowadził czynności celem ustalenia ewentualnego wartościowego mienia dłużnika do zajęcia, dłużnik wypytany przez komornika wyjawiał, iż spodziewa się zlecenia z (...)w C.. Mając powyższe na uwadze komornik dokonał zajęcia wierzytelności dnia 20 czerwca 2013 r. w (...)C.. W pierwszej odpowiedzi (...)C.nie uznał zajęcia, bowiem na ten czas nie posiadał wymagalnego świadczenia wobec dłużnika, natomiast w kolejnych zajęciach dokonywanych przez komornika, w kolejno napływających sprawach (...)(...) C.uznał wierzytelność wobec dłużnika.

Żalący nadmieniał, iż komornik ustalił tylko jedną opłatę za odnalezienie majątku w sprawie, w której przeprowadził najwięcej czynności i która była jedną z pierwszych prowadzonych w stosunku do dłużnika, a suma opłaty nie

została nawet ujęta przez komornika w planie podziału sumy uzyskanej w wyniku egzekucji wierzytelności z dnia 22 października 2013 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W postępowaniu egzekucyjnym obowiązuje zasada zwrotu kosztów celowych, tj. niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji (art. 770 k.p.c.). Z powyższego wynika, że dłużnik jest zobowiązany do pokrycia kosztów poniesionych przez wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego, o ile te są celowe i konieczne.

W ocenie Sądu Okręgowego, w realiach niniejszej sprawy, słusznie Sąd Rejonowy uznał, że brak było podstaw do ustalania przez komornika sądowego kosztów odnalezienia majątku i obciążania nimi dłużnika.

Przepis art. 53a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jednolity(...)) stanowi, iż opłatę stałą w wysokości 2% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego komornik pobiera od wierzyciela w przypadku otrzymania zlecenia poszukiwania majątku dłużnika w trybie art. 797¹ Kodeksu postępowania cywilnego. W razie nieuiszczenia opłaty w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, komornik zwraca wniosek zawierający zlecenie. Zgodnie z art. 53a ust. 2 ustawy, w razie odnalezienia majątku dłużnika w trybie określonym w ust. 1 komornik pobiera opłatę stałą w wysokości 5% szacunkowej wartości tego majątku, nie więcej jednak niż 100% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Opłata ta ulega zmniejszeniu o kwotę opłaty pobranej na podstawie ust. 1.

Koniecznym jest wskazanie, iż wystąpienie przez komornika do takich organów jak (...), (...), starostwo powiatowe, nie może być kwalifikowane jako poszukiwanie majątku – są to bowiem standardowe czynności organu egzekucyjnego, które obowiązuje jest podjąć w toku egzekucji, zwłaszcza, że w niniejszej sprawie wierzyciel o podjęcie tego rodzaju czynności wyraźnie wnosił. Poszukiwanie majątku polega na podjęciu czynności dodatkowych, poza zwyczajowymi, typowymi, mającymi na celu ustalenie stanu i składu majątku dłużnika.

Dla pobrania opłaty, o której mowa w art. 53a ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji konieczne jest kumulatywne spełnienie trzech przesłanek. Po pierwsze, poszukiwanie majątku dłużnika musi odbywać się na podstawie otrzymanego przez komornika od wierzyciela zlecenia poszukiwania majątku dłużnika w trybie art. 797¹ k.p.c., po drugie komornik obowiązany jest pobrać od wierzyciela opłatę stałą na poszukiwanie majątku, wreszcie komornik podjąć skuteczne działania, które faktycznie doprowadziły do odnalezienia majątku dłużnika.

W rozpoznawanej sprawie komornik sądowy podjął typowe dla postępowania egzekucyjnego czynności mające na celu ustalenie składników majątkowych dłużnika. Nie sposób zgodzić się ze skarżącym, iż wypytanie dłużnika w trybie art. 801 k.p.c. i „odnalezienie” na tej podstawie jakiś dalszych, dodatkowych składników majątkowych, stanowi odnalezienie majątku, za które komornik może naliczyć opłatę. Dłużnik bowiem sam składa wyjaśnienia odnośnie swojego majątku i informuje komornika o tych składnikach, z których może być prowadzona skuteczna egzekucja. Nie sposób więc uznać, iż inicjatywa poszukiwania majątku w takiej sytuacji spoczywa na komorniku, a „odnaleziony” w ten sposób majątek jest wynikiem dodatkowych, konkretnych działań podjętych przez organ egzekucyjny.

W niniejszej sprawie bez wątpienia to dłużnik wskazał komornikowi, iż przysługuje mu od (...)C. bliżej niesprecyzowana wierzytelność, przy czym komornik nawet nie próbował ustalić, o jaką konkretnie, w jakiej wysokości i z jakiego tytułu wierzytelność chodzi. Dopiero na skutek pisma skarbnika gminy z dnia 26 września 2013 r., sporządzonego z własnej inicjatywy (...)C. a nie na żądanie komornika, skarżący powziął wiadomość o przysługującej dłużnikowi wobec gminy wierzytelności. Takiej sytuacji, w świetle powyższych rozważań, nie sposób zakwalifikować jako odnalezienie przez komornika majątku dłużnika.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy przychylił się do stanowiska Sądu I instancji wyrażonego w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia i oddalił zażalenie komornika sądowego jako bezzasadne, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 i art. 13 § 2 k.p.c.

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...);

(...)

(...).

(...)